

Motion till riksdagen

1989/90:Kr375

av Berndt Ekholm och Maj-Inger Klingvall

(båda s)

Länsmuseerna, m.m.

Utredningen Kultur i hela landet (Ds 1989:36) föreslog en förstärkning av antalet grundbelopp till länsmuseerna med 240 under de närmaste åren. Av dessa medelansåg utredaren att förslagvis fem nya tjänster inrättas med inriktning på natur- och miljövard.

I årets budgetproposition föreslås 225 nya grundbelopp till länsmuseerna för de närmaste två åren, varvid 50 avser budgetåret 1990/91. Antalet tjänster med inriktning på natur- och miljövard anges i likhet med utredningsförslaget till fem.

Vad gäller antalet tjänster för natur- och miljövard förordar flera remissinstanser, t.ex. länsmuseernas samarbetsråd, minst en tjänst vid varje länsmuseum medan Naturhistoriska riksmuseet förordade minst två tjänster. Dessutom framfördes behov av en särskild central resurs för Naturhistoriska riksmuseet för regionala stödinsatser.

Medvetenheten om att vi både har ett kulturarv och ett naturarv att förvalta växer. Framtidens kultur- och museipolitik måste därför omfatta insatser för helheten.

Det är ett av skälen till varför det naturhistoriska ämnesområdet, miljöfrågor och ekologi, bör ges en framskjuten plats t.ex. inom museerna.

Ett annat skäl är att många viktiga naturhistoriska samlingar är i behov av skyndsamma insatser, vilket en nyligen genomförd analys vid riksmuseet visar.

Behoven omfattar inventering, dokumentation och vård av gamla samlingar samt konservering, accession etc. Kunskapen om vad som finns i landet av sådana samlingar och annan naturdokumentation och vilken betydelse de har för både forskning och publik verksamhet är bristfällig. Till bilden hör att många utmärkta skolsamlingar, uppbyggda i första hand för undervisningsändamål, skingrats. Först under senare år har de ånyo efterfrågats i takt med det stigande intresset för natur, miljöfrågor och ekologi. På Gotlands fornsal finns i naturmuseet en för internationell forskning intressant samling fossil från Gotland som behöver skyndsamt vård av kvalificerad personal.

Ett tredje skäl för vidgade statliga insatser utgör behovet av aktiva publika verksamheter av typ utställningar, öppna hus, skolvisningar, kontakt med näringsliv, folkbildning, miljöorganisationer och andra intressenter. Allt fler länsmuseer försöker också ändra sina tidigare basutställningar så att natur-

historia och ekologi ges ett större utrymme, samtidigt som man försöker integrera de två kulturerna. För att kunna genomföra denna, låt oss kalla den ekologisk kunskapsspridning, behövs både tillgång till välskötta samlingar och kvalificerad personal.

Länsmuseernas egna bedömningar om en naturvetartjänst vid varje länsmuseum bör därför stödjas. En sådan upprustning bör äga rum inom den närmaste tvåårsperioden.

Enligt propositionen föreslås att grundbelopp också kan omfatta universitetsmuseer. Såväl statens kulturråd som UHÄ har fört fram förslag som utbildningsministern bejakat. Konkret handlar det om ett stöd till det historiska museet vid universitetet i Lund.

Den föreslagna principen är riktig och bör vidgas till att även omfatta naturhistoriska museer vid våra universitet.

Den nybildade föreningen *Naturhistoriska museers samarbetsorganisation* – NAMSÅ – konstaterar att botaniska museet i Göteborg, zoologiska museet i Lund, paleontologiska museet i Uppsala m.fl. har mycket stora problem. Kvalificerad personal som på ett nöjaktigt sätt kan ta hand om samlingarna, svara för forskarservice såväl inom som internationellt, göra publika insatser m.m., saknas. Det finns farhågor för att vissa av museerna helt kommer att stängas om inte skyndsamma åtgärder vidtas.

Utan överdrift kan hävdas att de naturhistoriska universitetsmuseerna tillhör de glömda museerna i vårt land, och det är olyckligt med tanke på de förnämliga samlingar som finns.

Det är således angeläget att skyndsamt ge de naturhistoriska universitetsmuseerna bättre resurser. UHÄ och Statens kulturråd bör i nära samarbete med NAMSÅ utarbeta närmare förslag som föreläggs regering och riksdag.

Det ökade regionala intresset för naturhistoria, miljö och ekologi har också påtagligt ökat behovet av stöd och service från Naturhistoriska riksmuseet som ansvarsmuseum. De centrala insatserna har en tyngdpunkt förlagd till samlingarna och museernas publika verksamhet med utställning samt ekologisk kunskapsspridning. På området ekologisk kunskapsspridning har ett särskilt projekt funnits som under det senaste året letts av riksmuseet. Projektet i sin nuvarande form avslutas efter budgetåret 1989/90. För att stödja det regionala arbetet samt för att kunna fortsätta och utveckla projektet ekologisk kunskapsspridning behöver Naturhistoriska riksmuseet en resursförstärkning.

Även om det som här anförts rör det naturhistoriska ämnesområdet finns motsvarande behov av centralt stöd till regionala insatser inom andra ämnesområden, där ansvarsmuseerna har en aktiv roll.

I årets budgetproposition har behovet av utveckling av centralmuseernas verksamhet också uppmärksamats. 10 milj. kr. har anvisats till ändamålet för budgetåret 1990/91. Dessa medel bör också kunna användas för att stärka ansvarsmuseernas uppgift att utveckla och stödja regionalt arbete.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i mo-

tionen anförts om att av de i budgetpropositionen förordade 225 nya grundbeloppen till läns museerna för de två närmaste budgetåren avsätts resurser som möjliggör att åtminstone en tjänst per läns museum kan inrättas med inriktning på natur- och miljövård under den närmaste tvåårsperioden,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att för budgetåret 1990/91 bör en kraftig markering göras av natur- och miljövårdens betydelse för läns museerna,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att statens kulturråd och UHÄ bör få i uppdrag att tillsammans med NAMSA utarbeta förslag om statligt stöd till de naturhistoriska universitetsmuseerna,¹]

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ansvarsmuseerna till stöd för det regionala arbetet tillförs resurser från anslaget G 31 Centrala museer: Vissa kostnader för utställningar och samlingar m.m.

Stockholm den 25 januari 1990

Berndt Ekholm (s)

Maj-Inger Klingvall (s)

¹ 1989/90:Ub762